

Motion till riksdagen 2019/20:2278

av **Betty Malmberg och Marlène Lund Kopparklint (båda M)**

Livsmedelstrygghet i händelse av kris

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i händelse av kris måste ha högre beredskap att försörja befolkningen med livsmedel och under längre tid än i dag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i händelse av kris måste ha beredskap att försörja befolkningen med dricksvatten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En motion med liknande innehåll väcktes under riksmötet 2018/19. Med hänvisning till pågående beredning och utredningsförslag ansåg dock försvarsutskottet att det inte fanns skäl för utskottet att föreslå ytterligare åtgärder i fråga om livsmedelsberedskap. Det är förvisso förståeligt. Men med tanke på att det är av yttersta vikt att livsmedels- och dricksvattenförsörjningen kommer att fungera i händelse av en framtida krissituation väcks denna motion på nytt.

Sverige har av tradition varit ett land som i princip varit självförsörjande på jordbruksprodukter. Idag är situationen en annan. Statistik från 2013 (SCB) visar en självförsörjningsgrad på nötkött med 51 procent, griskött 67 procent och lamm 32 procent. Trenden är dessutom tydligt nedåtgående sedan flera år. Detta kopplat till den dåliga lönsamheten för jordbruksföretagare innebär troligtvis att utvecklingen kommer att fortsätta vara negativ. Klimathot, en växande befolkning samt den pågående inflyttningen till storstäder försvårar också situationen. Men i händelse av nöd måste Sverige kunna försörja sin egen befolkning med livsmedel. Att det finns beredskap för detta är fundamentalt.

Idag är det dessutom flera experter som ifrågasätter de ovan angivna siffrorna och menar att situationen är mycket allvarligare än så. De menar att vi i händelse av kris också måste väga in andra faktorer såsom hur tillgången på olika insatsvaror ser ut. Det vill säga tillgången på bekämpningsmedel, gödsel, bränsle till lantbruksmaskiner med

mera. Vidare menar dessa experter att om hänsyn tas även till de faktorerna så är den svenska självförsörjningsgraden i princip obefintlig.

En annan oroande faktor är att det generellt sett är dåligt med de enskilda hushållens kunskap och beredskap vid en eventuell kris. För även om de flesta konsumenter känner ansvar för sin egen livsmedelsförsörjning påverkar en krissituation hela logistikkedjan, vilket naturligtvis är svårt att överblicka för den enskilde. I stort räknar man med att hushållens förråd av mat räcker i tre till tolv dagar, att butikernas lager räcker en dag och att centrallagens lager räcker ca en vecka. Självfallet kan också importen påverkas. Skulle vi isoleras beräknas hälften av våra dagliga livsmedel, de som vi normalt sett importerar, vara slut efter tio till tolv dagar. Många tror att vi i så fall skulle få hjälp från EU men det är långt ifrån säkert.

I en rapport från Totalförsvarets forskningsinstitut med rubriken Krisberedskap för livsmedelsförsörjning i ett internationellt perspektiv – en förstudie konstateras nämligen att ”möjligheterna till stöd från EU är mycket begränsade om Sverige skulle drabbas av någon form av kris som omöjliggör att landet på egen hand kan klara sin livsmedelsförsörjning”.

Vidare skriver författarna: ”Det är därför för svenskt vidkommande tillrådligt, att i planering för hanteringen av en livsmedelsförsörjningskris, inte i någon högre grad räkna med stöd i form av livsmedel från EU.” Sverige är således utan tvekan mycket sårbart.

Med hänvisning till ovanstående scenarier är det uppenbart att produktionen av mat i landet måste öka. Det är därför viktigt att det upparbetas en bättre samsyn och samverkan mellan myndigheter och näring för att bidra till detta. Detta måtte riksdagen ge regeringen tillkänna.

Betty Malmberg (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)